herpy

GECKOR

Malaysia bent-toed gecko

Cyrtodactylus elok

En smal, nattaktiv skoggecko från Malaysias regnskogar med gripsvans, simhud mellan tårna och en kamouflage som får den att försvinna på bark. Den är ovanlig i terrarier, kräver stabil fuktighet och svala nätter och passar den erfarne hållaren.

Familj: Gekkonidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**6-8 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 60 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**70-85 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Insekter**
Hålls	**Ensamma eller parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Inkubation	**60-90 dagar** vid 24-27 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Cyrtodactylus elok är en smal gecko i släktet *Cyrtodactylus*. Den hör till den grupp inom släktet som har en taggig gripsvans. Svansen är fyrkantig i genomskärning, har en dubbel rad av taggar längs sidorna, och den yttersta tredjedelen är ljusare, nästan vit. Mellan tårna sitter en simhud vid roten, och de främre lamellerna under tårna är förstorade. Arten har inga förstorade fjäll på låren och inga lårporer.

Kroppen är gråbrun med en V-formad teckning i nacken, sex ljusare tvärband på kroppen och mörka band på svansen. Det är beskrivet utifrån konserverade djur, och färgerna hos levande djur är inte grundligt dokumenterade. Teckningen fungerar som kamouflage på bark.

Den största registrerade kroppslängden från nos till kloak är omkring 83 mm, och de flesta djur är mindre. En vuxen når därför typiskt 6-8 cm utan svans. Svansen är omkring 1,2 gånger så lång som kroppen, så den sammanlagda längden kan komma upp i omkring 18 cm. Artens namn är malajiska för vacker.

Arten beskrevs 1979 av Dring utifrån djur från norra Terengganu och Gunung Benom i Malaysia. Den är fortfarande lite känd, och det finns inga etablerade skötselriktlinjer som bygger på lång tids uppfödning. Allt som står om skötsel här bygger på artens livsmiljö och på erfarenheter av den och besläktade arter, och det ska tas med förbehåll.

Djuret är skyggt och känsligt och lämpar sig bäst som utställningsdjur, inte som ett djur som ska hanteras.

Utbredning och livsmiljö

Cyrtodactylus elok är knuten till Västmalaysia på Malackahalvön, där den lever i bergen och låglandet längs Titiwangsakedjan och de östra bergen. Typlokalen är Gunung Benom i Pahang. Arten är också känd från Gunung Lawit i Terengganu, Batu Papan i Kelantan, Sungai Sedim i Kedah, Cameron Highlands och Fraser's Hill samt Gunung Besar Hantu i Negeri Sembilan.

2018 hittades arten för första gången i Thailand, i Hala-Bala-reservatet i provinsen Narathiwat längst i söder, och den finns sannolikt på fler platser i låglandet vid de norra utlöparna av de malaysiska bergskedjorna. Utbredningen är dock bara känd från spridda fynd.

> **Naturlig utbredning:** Malaysia och Thailand.

LIVSMILJÖ

Arten är trädlevande och finns i låglands- och kullskog med dipterokarpträd i kuperad terräng, på omkring 100-800 meters höjd. Typlokalen ligger på 215 meters höjd.

Kamouflaget och den gripande svansen tyder på att djuret på dagen gömmer sig i springor i bark och i ihåliga träd, och att det jagar på natten på stammar och grenar. Klimatet är tropiskt och fuktigt, med små temperatursvängningar under året. Ungar och dräktiga honor har setts i mars i Negeri Sembilan, så äggen läggs sannolikt under den första delen av året. Det finns inga tillgängliga mätningar av temperatur och fuktighet på de enskilda fyndplatserna, så siffrorna i skötselavsnitten är uppskattningar utifrån regnskogens allmänna förhållanden.

Skötsel

TERRARIET

Djuret använder höjden och ska ha ett högt terrarium. Ett par djur kan hållas tillsammans, men bara om det finns plats och många gömslen. Ett djur ska ha minst 45 × 45 × 60 cm (längd × bredd × höjd), och ett par minst 60 × 45 × 60 cm. Större är alltid bättre.

Inred med många tunna grenar, korkrör och korkbark på flera höjder, så att djuret både kan klättra och gömma sig. Plantera tätt med levande eller konstgjorda växter, så att det uppstår gömslen och skugga. Djuret behöver minst ett gömsle där det känner sig tryggt och ett ställe med fuktig sphagnum.

Som botten fungerar fuktig kokosmull och sphagnum eller en bioaktiv blandning med hoppstjärtar och gråsuggor. God luftcirkulation är viktig, så att luften inte blir stillastående. Använd ett terrarium med nätöppningar i taket och framtill, men med slutna sidor, så att fukten stannar kvar.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

TEMPERATUR

Cyrtodactylus elok är ingen solälskande art och ska inte ha en värmelampa. På dagen är 22-27 °C lämpligt, och på natten ska temperaturen sjunka till omkring 20-22 °C. Det ska inte finnas någon varm plats, och arten bör inte komma upp i 28 °C eller däröver. Håll därför terrariet svalt på sommaren, långt från sol och element.

I många hem räcker rumstemperatur under sommarhalvåret. Är det kallare än 20 °C på vintern kan en låg värmematta på sidan eller en keramisk värmelampa styrd av en termostat användas. Mät temperaturen med en digital termometer både högst upp och längst ner i terrariet.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara hög, 70-85 %. Spraya terrariet ordentligt varje dag, helst en gång på kvällen, så att det finns vattendroppar på blad och grenar som djuret kan dricka av. Låt botten och toppen torka lite mellan varje sprayning, så att det inte uppstår mögel.

God ventilation är lika viktig som fukten. Står luften stilla och är konstant våt ger det mögel och hudproblem. En hygrometer visar om luftfuktigheten håller. Det ska alltid finnas en låg skål med friskt vatten. Byt vattnet dagligen.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Ställ en låg, stabil skål med friskt vatten på botten eller på en låg gren. Vattnet ska vara högst 1-2 cm djupt, så att djuret inte drunknar, och bytas varje dag. Använd vatten utan klor, till exempel avkokat eller filtrerat kranvatten, och gör skålen ren vid varje byte. Vissa djur dricker bara från bladen, men skålen hjälper till att hålla fukten uppe.

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och lever på stammar och grenar i skogens skugga. Starkt UVB är inte nödvändigt, men en svag UVB-källa gör sannolikt djuret gott. Om du använder UVB, välj ett svagt rör för skuggdjur och placera det så att det finns många skuggområden i terrariet.

Ha ljuset tänt 11-12 timmar om dagen, gärna styrt av en timer. Använd ett svagt månljus eller inget ljus alls på natten. Det ska vara mörkt åtminstone under större delen av natten, så att djurets dygnsrytm bevaras.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Cyrtodactylus elok äter levande insekter. Ge små, varierade foderdjur som syrsor, små kackerlackor, bananflugor och mott. Storleken ska passa djurets huvud: foderdjuren ska vara mindre än avståndet mellan ögonen. Ge foderdjur som själva är välmatade och pudra dem med kalk med D3-vitamin vid varannan utfodring och med ett multivitamin en gång i veckan.

Mata vuxna djur 2-3 gånger i veckan och unga djur oftare. Djuren jagar aktivt på natten, så ge fodret på kvällen och ta bort döda insekter på morgonen. Fruktfoder och färdigfoder för geckor är inte beskrivna för arten.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är skygg och känslig, och djuret lämpar sig bäst som utställningsdjur. Hantering stressar det och bör bara ske när det är nödvändigt. Djuret kan kasta av svansen om det gripas. Välj att observera djuret på kvällen i stället för att ta upp det.

Social hållning är dåligt dokumenterad. Hanar av släktet är territoriella och bör inte hållas ihop. Ett par kan hållas ihop i ett stort terrarium med många gömslen, om djuren inte slåss. Annars håll djuren var för sig. Nyinköpta djur kan vara stressade och ha parasiter, så ge dem ro i flera veckor och låt undersöka ett träckprov hos en veterinär.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hos många arter i släktet syns porer framför kloaken hos hanen. Hos *Cyrtodactylus elok* finns inga lårporer, och antalet porer framför kloaken är inte entydigt beskrivet, så könet är svårt att avgöra hos unga djur. Ålder och vikt vid könsmognad är inte dokumenterade för arten. Sätt bara djur i avel när de är fullvuxna, i gott hull och har fått gott om kalk.

PARNING

Det finns inga dokumenterade uppgifter om parningen hos arten. Fynd av dräktiga honor och små ungar i mars i naturen tyder på att säsongen börjar under vinterhalvåret eller tidigt på våren. Håll djuren i par och ge honan många gömslen, så att hon kan dra sig undan från hanen. Ta bort hanen om han jagar honan utan paus eller om hon är skrapad.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Arten är äggläggande. Äggen är sannolikt få per kull, omkring 1-2, som hos de flesta arter i släktet, men det är inte dokumenterat för just arten. Ge honan en äggläggningslåda med fuktig sphagnum eller kokosmull som är minst 8-10 cm djup och som står i ett mörkt, lugnt hörn av terrariet. Annars gräver hon ner äggen i substratet under ett gömställe.

Honor i släktet är utsatta för kalkbrist under äggläggningen. Ge därför gott om kalk och D3-vitamin och avbryt aveln om honan tappar vikt.

INKUBATION

Flytta äggen försiktigt till en liten låda med lätt fuktigt substrat som vermikulit eller perlit utan att vända dem. Lådan ska ha ett par små lufthål och stå vid 24-27 °C. Substratet ska vara fuktigt, inte blött, så att äggen inte mögrar. Äggen kläcks efter omkring 60-90 dagar. Siffran är en uppskattning, och vid lägre temperatur kan det ta betydligt längre tid.

Ett ägg som faller ihop eller blir möglat är oftast dött. Låt äggen ligga tills du är säker.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungarna är små och ska hållas enskilt i en liten plastlåda med hushållspapper eller fuktig sphagnum, ett gömställe och en gren. Spraya dagligen och håll temperaturen på 22-25 °C. De ömsar hud under det första dygnet och börjar äta efter några dagar.

Ge små insekter som bananflugor, hoppstjärtar och nykläckta syrsor, pudrade med kalk. Mata dem dagligen. Väg och mät dem regelbundet. Tillväxt eller tid till vuxen storlek är inte dokumenterade för arten, och uppfödning i fångenskap är fortfarande sällsynt.

Hälsa och vanliga misstag

Det finns nästan inga dokumenterade uppgifter om sjukdomar hos *Cyrtodactylus elok*, så följande bygger på erfarenheter av arter i släktet i allmänhet:

- Värme över 28 °C och för torr luft ger stress, torra hudömsningar och bristande aptit.
- Konstant blött substrat och dålig ventilation ger mögel, svamp och hudproblem.
- Infångade djur har ofta parasiter och kan vara svåra att vänja vid fångenskap. Låt undersöka ett träckprov.
- Kalkbrist, särskilt hos honor, ger mjuka ben, darrningar och äggläggningsproblem. Pudra fodret och ge D3-vitamin.
- Hantering stressar djuret och kan få det att kasta av svansen.

Ett friskt djur har klara ögon, en fyllig svans och är aktivt på kvällen. Sök veterinär med erfarenhet av reptiler om djuret tappar i vikt, inte äter på flera veckor eller ligger slött.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.